

Huis-aan-huis-brief Omzien naar elkaar

Editie 3, 29 april 2020

75 JAAR
VRJHEID

Beste inwoners van Beusichem en Zoelmond,

In 2020 herdenken we in de gemeente Buren het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. En we vieren sindsdien dat we in vrijheid mogen leven, met het besef dat wij met elkaar verantwoordelijk zijn om onze vrijheid, met de verantwoordelijkheden die daarbij horen, door te geven aan onze kinderen. Dit zou gepaard gaan met allerlei activiteiten, zoals de herdenking van het bombardement op de Roodvoet, een bevrijdingstoertocht met oud legermaterieel, het ophalen van het bevrijdingsvuur in Wageningen en een concert in theater Agnietenhof. Maar ook de onthulling van een plaquette ter nagedachtenis van voormalig Indiëgangers uit Buren.

Deze activiteiten kunnen nu vooralsnog niet doorgaan. Gelukkig ontstaan er overal plannen om hier op een andere manier of een ander moment bij stil te staan. Zo wordt op 4 mei voor het eerst in Beusichem en Zoelmond een herdenking met kranslegging georganiseerd, op sobere wijze welliswaar. Samen met een vertegenwoordiger zal ik namens Burgemeester en Wethouders deze krans leggen. Om ook dit jaar de slachtoffers te herdenken die gevallen zijn in de Tweede Wereldoorlog. En om allen te gedenken die toen en ook gedurende latere vredesmissies hun leven hebben gegeven voor de vrijheid van anderen.

Burgemeester Jan de Boer

“Los van mij kunnen jullie niets”. Dat zijn woorden van Jezus over ons mensen. Dat is natuurlijk even slikken. En of je nu wel of niet iets met Jezus hebt, het zegt wel iets wezenlijks over ons: Wij zijn afhankelijke mensen. Onafhankelijkheid is vaak ons ideaal. Maar afhankelijkheid is de realiteit. We zijn afhankelijk van elkaar, maar ook van de dieren en planten om ons heen. Dat is wat deze crisis heel duidelijk maakt: voor ons welzijn zijn we afhankelijk van wat anderen doen. ‘We moeten dit samen doen’ is het motto. En als we afhankelijk zijn, moeten we leren vertrouwen. Dat leren we als het goed is als baby al. We moeten leren vertrouwen dat ieder mens zijn verantwoordelijkheid neemt. Ik vind dat een mooi woord. Alles wat we doen is een antwoord en heeft impact.

Wij vieren vrijheid. Vrijheid is niet ‘doen waar je zelf zin in hebt’. Vrijheid houdt in dat je vertrouwen wordt geschonken. Vertrouwen dat je verantwoordelijk met die vrijheid omgaat. Niet alleen in een corona-crisis of een wereldoorlog, maar iedere dag. Voor de mensen nu en de generaties na ons.

Waar Jezus toe oproept is dit: Kijk eens goed! Alles is afhankelijk van elkaar en uiteindelijk afhankelijk van de Bron van het Leven. Als je zo gaat kijken en leven, dan ga je innerlijk vrijer worden. Dan is afhankelijkheid geen last, maar een troost.

Ds. Leendert Jan van Lingen

Kranslegging 4 mei

Op maandag 4 mei zal er namens de inwoners van Beusichem en Zoelmond een sobere kranslegging plaatsvinden ter gelegenheid van de jaarlijkse herdenking van slachtoffers van oorlogsgeweld, waar ook ter wereld.

Er zal om 9.30 uur een krans worden gelegd bij de herinneringsplaquette op de zijgevel van het oude gemeentehuis aan de Markt in Beusichem.

De krans zal worden gelegd door onze burgemeester samen met een vertegenwoordiger van diverse organisaties uit onze dorpen. U kunt nadien zien waar de krans is gelegd en op uw eigen manier daar gedenken.

Vanwege de veiligheidsvoorschriften zal de kranslegging niet in groepsverband mogen plaatsvinden. Een filmpje van de kranslegging is nadien te zien via kerkbeusichemzoelmond.nl/4mei.

DIGITAAL OP DE HOOGTE BLIJVEN? MELD JE NU AAN!

Belangrijke mededelingen, informatie of leuke berichten ivm ontwikkelingen rondom het coronavirus en nieuws vanuit onze kerkgemeente per e-mail ontvangen? Meld je nu aan via onze website.

VOOR ACTUELE INFORMATIE: WWW.KERKBEUSICHEMZOELMOND.NL

De Feestmarkt

Normaal gesproken zouden we nu druk zijn met het voorbereiden van de Feestmarkt in mei. Helaas heeft het coronavirus ook hier een streep door getrokken.

Wilt u toch een bijdrage leveren voor het onderhoud van de kerkgebouwen? Dit kan via **NL64 RABO 0307 9092 04** t.n.v. St. Feestmarktcommissie Beusichem.

Jeroen Severs Plantsoen in Zoelmond

In Zoelmond werd op 5 september 2014 voor Jeroen Severs, Wachtmeester der eerste klasse bij de Koninklijke Marechaussee, het naambord onthuld. Jeroen, opgegroeid in Zoelmond en in 2004 uitgezonden voor een Vredesmissie naar Irak. Op 14 augustus van dat jaar kwam hij om het leven, toen zijn patrouille onder vuur werd genomen. Ter nagedachtenis aan Jeroen werd dit plantsoen naar hem vernoemd.

In het plantsoen herinnert een herdenkingsbank met plaquette aan twee slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog: Fier van Asch en Han van Mourik. De twee omgekomen mannen zijn respectievelijk in 1919 en 1920 in Zoelmond geboren en kwamen beiden via de Arbeitseinsatz, de gedwongen inschakeling van arbeiders in de Duitse oorlogseconomie, in Duitsland terecht. Daar bezweek Fier op 4 december 1944 aan de verschrikkelijke ontberingen. Han overleed vijf dagen voor de bevrijding, na veel omzwervingen, op 30 april 1945 in een ziekenhuis in Amersfoort.

Deze drie jongemannen gaven hun leven in de strijd voor vrijheid en vrede.

Op de zolder van Engelenburg in Beusichem

‘Oom Toon was een bijzondere man’, vertelt zijn nicht, de Beusichemse Riet Beijnen. ‘In 1924 werd hij Olympisch kampioen roeien in Parijs. Hij was de eerste Gelderse sporter met een gouden medaille op de Olympische Spelen.’

Engelenburg

‘Hij woonde in huis Engelenburg. In de Tweede Wereldoorlog was Engelenburg een hoofdkwartier van de Duitse Wehrmacht. De Duitsers hadden kantoren op de begane grond. En oom Toon en tante Ery woonden boven, op de eerste verdieping.’

Verzet

‘Oom Toon zat in het verzet. Hij hielp Engelse piloten vanuit het noorden naar het zuiden van ons land te gaan, dat in 1944 al bevrijd was. Ze voeren de piloten in kleine kano’s over de Lek. En dan verstopte hij de piloten op de zolder van Engelenburg. Waarna hij ze hielp over de Waal naar het zuiden te gaan.’

Bevrijding

‘Vlak voor de bevrijding overlegden twee hoge Duitse militairen, generaal Philippi en veldmaarschalk Blaskowitz, in hun kantoor in Engelenburg. Ze wilden het westen van Nederland onder water zetten door dijken en sluizen op te blazen. Oom Toon luisterde dit gesprek af en vertelde wat hij gehoord had aan een collega verzetsman in Geldermalsen. Die lichtte de geallieerden in. Zo kon de Canadese generaal Foulkes, hoofdonderhandelaar bij de Duitse capitulatie, voorkomen dat dit gebeurde.’

‘Nooit geen armoe gehad’

‘Als klein jochie heb ik niet veel narigheid gehad in de Tweede Wereldoorlog’, vertelt Beusichemmer Meyns van Dijk.

Op 14 mei 1940, helemaal aan het begin van de oorlog, kregen we veel Culemborgers over de vloer. Culemborg werd geëvacueerd, omdat de stad was getroffen door Duitse bommen. En ook omdat men verwachtte dat bij Culemborg zwaar gevochten zou gaan worden. Die nacht logeerden bij ons evacuees. En heb ik op de vloer moeten slapen.’

Melkhandelaar

‘Wij hebben nooit honger gehad. Ook niet aan het eind van de oorlog. Mijn vader was melkhandelaar. Mijn zus Mien haalde de melk op bij de boeren en mijn vader verkocht de melk in Culemborg. Hij kon altijd aan melk komen. Thuis hadden we een groentetuin. En ook een stuk land waar we aardappels verbouwden. En we hadden ook altijd een varken. Die slachtten we zelf, thuis. Nee, eten en drinken hebben we altijd genoeg gehad. We hebben nooit geen armoe gehad.’

Jonge Duitse soldaten

‘In 1944 kwamen er jonge Duitse soldaten bij ons in huis wonen. De Duitsers wezen huizen aan waar soldaten kwamen wonen. Bij ons dus ook. Ik vond dat als twaalfjarige aardige jongens. Het waren jongens die aan het Oostfront waren geweest. En daar bijna waren doodgevroren en verschrikkelijke dingen hadden meegemaakt. Het waren geen fanatieke Nazi’s. Mijn twee ondergedoken broers en een zwager waren ook gewoon in huis. Die soldaten vonden het allemaal wel goed zo.’

Kinderen Prins Willem Alexanderschool bedachten eigen creaties in kader van vrijheid

Jammer genoeg kunnen we ze niet allemaal plaatsen. Een selectie.

75 0 Jaar
Vrijheid

Er was eens een man, genaamd Klaas. Klaas was geboren voor de Tweede Wereldoorlog. Op een dag werd hij opgehaald door de Duitsers, hij ging toen met zijn beste vriend naar een concentratiekamp om daar vergast te worden. Ze gingen via de trein. Toen hij ongeveer 1 uur onderweg was stopte de trein, de Duitsers gingen even wat drinken halen. Na 5 minuten gingen ze weer rijden. Toen zagen Klaas en zijn beste vriend dat de deur open stond. Ze keken om zich heen en... ZE SPRONGEN UIT DE TREIN!!! Ze liepen en liepen en liepen. Uiteindelijk kwamen ze een huis tegen, daar bleven ze een tijdje. Later kwamen ze erachter dat een van de Duitsers de deur EXPRES open liet. Daarna had Klaas nog een heel gelukkig leven na de oorlog. En ik ben zijn trotse achterkleindochter.

Gemaakt door: Isabel

Einde

Echt gebeurd

Bevrijding

Ik leefde niet in oorlog en geweld ken ook geen angst voor bommen en soldaten, of verraders die hun land vergaten.

Ik weet uit verhalen die mij zijn verteld hoe mensen hun huis moesten verlaten en lang in concentratiekampen zaten, door wanhoop en ellende vergezeld.

Ik weet dat velen spoorloos zijn verdwenen. Men weet niet waar of hoe zij zijn gedood.

Ik moet wel blijven stilstaan bij degenen die sneuvelden: de oorlog is voorbij, maar door hun offer is mijn leven van mij.

Ik vond oorlog heel eng en vond het mooi dat we aan verschillende fronten werden geholpen en bevrijd. Maakt de

Wie is Adam Dec?

Op de algemene begraafplaats in Beusichem staat een grafkruis van Adam Dec. Wie is hij? En waarom is hij begraven in Beusichem?

Adam Dec was een Poolse soldaat. Hij moest onder generaal Sosabowski Warschau bevrijden van de Nazi's. Maar het liep anders. Bij de operatie Market Garden hielp hij de geallieerden bij de slag om Arnhem. Hij en zijn kameraden redden Britse parachutisten. En hielden lang stand bij Heteren. Maar toen ze zich terug moesten trekken, verdronk hij in de rivier. Maanden later spoelde zijn lichaam aan bij Beusichem.

In 1948 kreeg hij de plechtigheid die hij verdiende. Polen zongen bij zijn graf het Poolse volkslied. En Beusichemers het Nederlandse volkslied.

Adam Dec is een held. Hij werd 32. In 2006 kreeg hij, samen met zijn Poolse medestrijders, de Militaire Willemsorde.

Persoonlijk gesprek

Indien u behoefte heeft aan een gesprek kunt u contact opnemen met de predikant, ds. Leendert Jan van Lingen.

Iedere werkdag tussen 9-12 uur (behalve donderdag) via telefoon 06 - 38 10 17 01 of stuur een e-mail via predikant@kerkbeusichemzoelmond.nl

Zoelmond was veilige haven voor Lena als evacu 

Misschien was de oorlog hier relatief rustig. Voor een 11-jarige Zeeuwse evacu  stond het leven op de kop. Zoelmond bleek en bleef een veilige haven.

Lena (87) en Mas de Ronde (93) wonen nog altijd gelukkig op de Smalriemseweg in Beusichem. Niet dat ze vaak over de oorlog praten. Het was zoon Gijs die alles opschreef in 2016 en toen pas de emoties zag bij zijn moeder. In Lena's dorp Renesse was de oorlog hard geweest. De evacuatie was ingrijpend met zorgen over haar zieke vader.

Het valt op dat Lena (meisjesnaam De Blonde) met warmte terugdenkt aan Zoelmond. Aan de familie Udo-van Willigen van boerderij De Werf, het evacuatie-adres in voorjaar '44. Ook familie Van Dijk (Hoogeinde) nam het gezin op. Lena sliep met haar zus (Maatje) in de pastorie. Aan dominee De Wit vroeg ze of er muizen op zolder zaten. Dat bleken later onderduikers. De Wit heeft veel goeds gedaan in de oorlog, zegt ze nu nog.

Ook ingekwartierde Duitse soldaten herinnert ze. 'Een paar' stond een half rantsoen af aan haar zieke vader. Het leven van Lena had daar al een wending genomen. Het gezin bleef. Bijna was Lena uit Zoelmond vertrokken, omdat Denemarken trok, waar ze mocht bijkomen na de oorlog. In 1948 sloeg in Beusichem alsnog een vonk over en ontmoette ze Mas de Ronde.

Voedselbank Noodhulp

De voedselbank regio Rivierenland in Tiel heeft een groot tekort aan levensmiddelen nu er zoveel mensen een beroep op hen doen. Daarnaast krijgen zij veel minder producten van bedrijven. Supermarkten hebben steeds meer eigen acties om verspilling van voedsel tegen te gaan, waardoor er minder overblijft voor de voedselbank.

Bijdrage van onze diaconie

Door alle corona gevolgen raken veel gezinnen in de problemen. Op dit moment worden er per week 140 pakketten uitgedeeld. De diaconie van onze Protestantse Gemeente Beusichem-Zoelmond heeft in overleg met de voedselbank een groot aantal houdbare producten gekocht bij de COOP supermarkt in Beusichem t.w.v. een bedrag van   1.000, maar dat is niet eens voldoende om de pakketten van  en week te vullen.

Wilt u geld overmaken? Dat kan via rekeningnr. **NL90 RABO 0126 3608 20** t.n.v. Voedselbank Rivierenland te Tiel of neem voor meer informatie contact op met Meta de Graaf.

Bommen op het Veer

Als je de veerpont pakt bij Beusichem, besef je niet dat in de laatste maanden van de Tweede Wereldoorlog jagers en bommenwerpers regelmatig de pont aanvielen. De geallieerden wilden de Duitsers zo ontregelen in hun logistiek tussen de Betuwe en Utrecht. Sporen zijn te zien op luchtfoto's op Beusichemleeft.nl. Het veer was eerder in de oorlog ook al belangrijk als evacuatieplek voor vee bij de eerste oorlogsdagen. Ongeveer 4.000 stuks vee zijn in boten stroomafwaarts in veiligheid gebracht.

Kijk voor meer verhalen en foto's op beusichemleeft.nl of meer info in wandelroute op izi.travel.nl/4afd-beusichem39-45/nl.

ZOEK JE HULP?

Geeft u aan waar u dringend behoefte aan hebt. Dat kan gewoon een telefoontje ter afleiding zijn. Of misschien durft of mag u het huis niet meer uit, terwijl wel de hond uitgelaten moet worden of de boodschappen gedaan moeten worden. Laat het weten!

Mail uw hulpvraag naar info@beusichemleeft.nl of naar diaconie@kerkbeusichemzoelmond.nl.

Of belt u met **Jeanne van der Gun** (06 - 15 02 50 83) of **Meta de Graaf** (06 - 12 13 94 77).

Zij zullen gezamenlijk de hulp coördineren en beoordelen of we hulp kunnen bieden. Afhankelijk daarvan wordt er een hulpbieder voor u gezocht.

Beusichem Leeft!
Leefbaar dorp in de gemeente Buren

www.beusichemleeft.nl

**Protestantse Gemeente
Beusichem-Zoelmond**

www.kerkbeusichemzoelmond.nl

Omzien naar elkaar is een initiatief van Beusichem Leeft! en de Protestantse Gemeente Beusichem-Zoelmond